

Sarajevo, 03.03.2021. godine

PRIMJEDBE UPFBiH NA

**PRAVILNIK O UVJETIMA KOJE MORAJU ISPUNJAVATI RADNICI ZA ZAŠTITU NA RADU, O
SADRŽAJU, NAČINU I TROŠKOVIMA POLAGANJA STRUČNOG ISPITA,**

**PRAVILNIK O SADRŽAJU, NAČINU I TROŠKOVIMA POLAGANJA STRUČNOG ISPITA RADNIKA
KOJI OBAVLJAJU STRUČNE POSLOVE IZ OBLASTI ZAŠTITE NA RADU I**

**PRAVILNIK O NAČINU I UVJETIMA OBAVLJANJA POSLOVA ZAŠTITE NA RADU KOD
POSLODAVCA**

**I PRIMJEDBE NA PRAVILNIK O UVJETIMA KOJE MORAJU ISPUNJAVATI RADNICI ZA ZAŠTITU NA
RADU, O SADRŽAJU, NAČINU I TROŠKOVIMA POLAGANJA STRUČNOG ISPITA**

Primjedba na član 6.

Član 6. stav 2. mijenja se i glasi:

„ (2) Lice koje ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti zaštite na radu ili ukoliko ispunjava uvjet u pogledu stručne spreme iz stav 1. ovog člana oslobađa se obaveze polaganja stručnog ispita. „

Obrazloženje

Predložena rješenja iz Pravilnika nisu u skladu sa dogovorom koji je postignut na ESV-u i na sastancima između Vlade i socijalnih partnera vezano za usaglašavanje Zakona o zaštiti na radu.

Na pomenutim sastancima od UPFBiH je traženo da da saglasnost na tekst Zakona i dogovoreno je da će UPFBiH podržati tekst Zakona o zaštiti na radu, ali da će primjedbe UPFBiH na član 34. Prijedloga Zakona biti pretočene u podzakonski akt odnosno Pravilnik.

Predložena rješenja nisu u skladu sa dogovorom jer je prijedlog UPFBiH vezano za polaganje stručnog ispita bio **da „Radnik za zaštitu na radu mora imati odgovarajuću stručnu spremu ili**

najmanje 7 godina radnog iskustva u oblasti zaštite na radu. Ukoliko radnik ne ispunjava navedene uslove treba imati položen stručni ispit iz oblasti zaštite na radu.

Predloženim rješenjima u članu 6. Pravilnika se nije ispoštovao dogovor i zahtjevi UPFBiH jer Pravilnikom se uvodi obaveza za polaganje stručnog ispita za sve radnike za zaštitu na radu bez obzira na stručnu spremu i radno iskustvo. Izuzetak u Pravilniku je da se radnik koji ima odgovarajuću stručnu spremu može osloboditi od polaganja stručnog ispita samo ukoliko ma stručnu spremu i 10 godina radnog iskustva na poslovima zaštite na radu.

Dakle, u Pravilniku je predloženo rješenje koje je suprotno dogovoru. Predloženom odredbom, **odnosno uvođenjem obaveze polaganja stručnog ispita za radnika za zaštitu na radu, uvodi se dodatno opterećenje poslodavcu. Prema navedenom rješenju radnik mora imati odgovarajuću odgovarajuću stručnu spremu i položen stručni ispit.** Dakle, bez obzira iako radnik ima stručnu spremu iz oblasti zaštite na radu, on ipak mora polagati stručni ispit. Postavlja se pitanje zašto radnik koji ima visoku stručnu spremu iz zaštite na radu ili određeno radno iskustvo mora imati položen stručni ispit???

Ovakva rješenja su definisana zbog osoba koje će činiti ove komisije, jer su te osobe pretežno državni službenici koji će sjediti u tim komisijama i zbog toga i predlažu ovakva rješenja. Ovakva rješenja će im omogućiti da sjede u komisijama i primaju naknade za rad a na račun poslodavaca.

Pored navedenog bitno je još dodati da se stavom 2. člana 6. Pravilnika definiše mogućnost oslobađanja obaveze polaganja stručnog ispita za Radnika za zaštitu na radu za kandidate koji do stupanja na snagu ovog pravilnika pored stručne spreme imaju i najmanje 10 godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti zaštite na radu. S druge strane u **stavu 2 člana 14 ovog Pravilnika je definisano da se za članove komisije za polaganje stručnog ispita za radnika za zaštitu na radu mogu imenovati lica sa minimum 10 godina rada u struci od čega minimum 5 godina na poslovima iz oblasti zaštite na radu.** Ovakvo rješenje je apsurdno, potpuno neprihvatljivo jer je u praksi moguća situacija da kandidat sa 9 godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti zaštite na radu izlazi pred komisiju čiji članovi imaju manje radnog iskustva na poslovima iz oblasti zaštite na radu od kandidata.

Shodno navedenom predložemo izmjenu u članu 6. Pravilnika u smislu izuzetka od polaganja stručnog ispita, da ukoliko ima određenu stručnu spremu ili najmanje 5. godina radnog iskustva u oblasti zaštite na radu oslobađa se polaganja stručnog ispita.

Ovakva i slična rješenja o izuzecima postoje u svim zemljama u okruženju. Većina rješenja je i u zemljama EU. Zakon o sigurnosti i zdravlju na radu Slovenije, koja je svoje zakonodavstvo uskladila sa propisima EU je definisano da „Uslove koje mora ispunjavati stručni radnik određuje ministar nadležan za rad i oni **zavise od vrste djelatnosti poslodavca, vrste i stepena rizika za nastanak nezgode na radu, profesionalnih bolesti i bolesti povezanih s radom zaposlenika.**“

Primjedba na član 9.

U članu 9. u stavu 2) tačka a) mijenja se i glasi:

- a) Dokaz o stručnoj spremi

Obrazloženje

Obzirom da je predloženo da se od obaveze polaganja stručnog ispita oslobađaju radnici koji imaju najmanje 5 godina radnog iskustva u oblasti zaštite na radu a ne moraju imati stručnu spremu potrebno je član 9 uskladiti sa članom 6.

Primjedba na član 14.

U članu 14. u stavu 2) riječi „ najmanje deset godina radnog iskustva u struci, od čega je najmanje 5 godina u oblasti zaštite na radu“ zamjenjuju se sa rječima „ najmanje 7 godina radnog iskustva u oblasti zaštite na radu“.

Obrazloženje

Stavom 2. člana 14 Pravilnika definisani su uslovi koje moraju ispunjavati članovi komisije za polaganje stručnog ispita za radnika za zaštitu na radu. Predloženi uslov minimum 10 godina rada u struci od čega minimum 5 godina na poslovima iz oblasti zaštite na radu nije dovoljan da bi se osigurao adekvatan autoritet komisije. Mišljenja smo da kao uslov ne treba uzimati u obzir radno iskustvo u struci, već radno iskustvo u oblasti zaštite na radu. Stoga predlažemo da se kao uslov propiše najmanje 7 godina na poslovima u oblasti zaštite na radu. Navedenim izmjenama bi se obezbjedilo da članovi komisije zaista budu kvalitetni stručnjaci čime bi komisija dobila neophodni autoritet.

Primjedba na član 17.

Član 17. se briše.

Obrazloženje

Predloženo rješenje nije u skladu sa dogovorom sa sjednice ESV-a, kao ni sa sastanaka sa Vladom FBiH i Ministrom za rad i socijalnu politiku. Na svim sastancima prije donošenja Zakona o zaštiti

na radu je potvrđeno da polaganje stručnih ispita neće uvoditi dodatne obaveze poslodavcu i da će troškovi polaganja stručnog ispita biti obezbijeđeni iz Budžeta Federacije. U članu 14. stav 1. predloženog Pravilnika je definisano da se finansijska sredstva za rad Komisije za polaganje stručnog ispita osiguravaju u Budžetu Federacije. Postavlja se pitanje zašto se onda članom 17. ponovno uvode „troškovi polaganja stručnog ispita“. Ukoliko su troškovi rada komisije već obezbijeđeni u Budžetu FBiH, u koje svrhe bi se koristili novci koje uplaćuje poslodavac odnosno kandidat u skladu sa predloženim članom 17. Dakle, i ovaj član upravo ukazuje na to da polaganje stručnih ispita ima za cilj punjenje budžeta. **Troškovi polaganju stručnog ispita u skladu sa dogovorom sa Vladom, ministarstvom i ESV-om ne idu na teret poslodavca.**

II PRIMJEDBE NA PRAVILNIK O SADRŽAJU, NAČINU I TROŠKOVIMA POLAGANJA STRUČNOG ISPITA RADNIKA KOJI OBAVLJAJU STRUČNE POSLOVE IZ OBLASTI ZAŠTITE NA RADU

Primjedba na član 4.

U članu 4. stav 2. mijenja se i glasi:

„ (2) Lice koje ispunjava uvjet u pogledu stručne spreme iz stav 1. ovog člana ili ukoliko ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti zaštite na radu oslobađa se obaveze polaganja stručnog ispita.,,

Obrazloženje

Obzirom da je stav 2. člana 4. ovog pravilnika bio identičan kao stav 2. člana 6. Pravilnika o uvjetima koje moraju ispunjavati radnici za zaštitu na radu, o sadržaju, načinu i troškovima polaganja stručnog ispita. Obrazloženje isto kao i za član 6. . Pravilnika o uvjetima koje moraju ispunjavati radnici za zaštitu na radu.

Predloženim rješenjima u članu 4. Pravilnika se nije ispoštovao dogovor i zahtjevi UPFBiH, jer je predloženo rješenje koje je suprotno dogovoru. Predloženom odredbom, odnosno uvođenjem obaveze polaganja stručnog ispita za radnika koji obavlja stručne poslove iz oblasti zaštite na radu, uvodi se dodatno opterećenje poslodavcu. Prema navedenom rješenju radnik mora imati odgovarajuću stručnu spremu i položen stručni ispit. Dakle, bez obzira iako radnik ima stručnu spremu iz oblasti zaštite na radu, on ipak mora polagati stručni ispit. Postavlja se

pitanje zašto radnik koji ima visoku stručnu spremu iz zaštite na radu ili određeno radno iskustvo mora imati položen stručni ispit???

Ovakva rješenja su definisana zbog osoba koje će činiti ove komisije, jer su te osobe pretežno državni službenici koji će sjediti u tim komisijama i zbog toga i predlažu ovakva rješenja. Ovakva rješenja će im omogućiti da sjede u komisijama i primaju naknade za rad a na račun poslodavaca.

Pored navedenog bitno je još dodati da se stavom 2. člana 6. Pravilnika definiše mogućnost oslobađanja obaveze polaganja stručnog ispita za obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite na radu za kandidate koji do stupanja na snagu ovog pravilnika pored stručne spreme imaju i najmanje 10 godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti zaštite na radu. S druge strane u **stavu 2 člana 14 ovog Pravilnika je definisano da se za članove komisije za polaganje stručnog ispita za radnika za zaštitu na radu mogu imenovati lica sa minimum 10 godina rada u struci od čega minimum 5 godina na poslovima iz oblasti zaštite na radu.** Ovakvo rješenje je apsurdno, potpuno neprihvatljivo jer je u praksi moguća situacija da kandidat sa 9 godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti zaštite na radu izlazi pred **komisiju čiji članovi imaju manje radnog iskustva na poslovima iz oblasti zaštite na radu od kandidata.**

Shodno navedenom predlažemo izmjenu u članu 6. Pravilnika u smislu izuzetka od polaganja stručnog ispita, da ukoliko ima određenu stručnu spremu ili najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti zaštite na radu oslobađa se polaganja stručnog ispita.

Ovakva i slična rješenja o izuzecima postoje u svim zemljama u okruženju. Većina rješenja je i u zemljama EU. Zakon o sigurnosti i zdravlju na radu Slovenije, koja je svoje zakonodavstvo uskladila sa propisima EU je definisano da „Uslove koje mora ispunjavati stručni radnik određuje ministar nadležan za rad i oni **zavise od vrste djelatnosti poslodavca, vrste i stepena rizika za nastanak nezgode na radu, profesionalnih bolesti i bolesti povezanih s radom zaposlenika.**“

Primjedba na član 12.

U članu 12. u stavu 2) riječi „ najmanje deset godina radnog iskustva u struci, od čega je najmanje 5 godina u oblasti zaštite na radu“ zamjenjuju se sa rječima „ najmanje 7 godina iskustva u oblasti zaštite na radu“.

Obrazloženje

Stavom 2. člana 14 Pravilnika definisani su uslovi koje moraju ispunjavati članovi komisije za polaganje stručnog ispita za obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite na radu. Predloženi uslov minimum 10 godina rada u struci od čega minimum 5 godina na poslovima iz oblasti zaštite na radu nije dovoljan da bi se osigurao adekvatan autoritet komisije. Mišljenja smo da kao uslov ne treba uzimati u obzir radno iskustvo u struci, već radno iskustvo u oblasti zaštite na radu. Stoga

predlažemo da se kao uslov propiše najmanje 7 godina na poslovima u oblasti zaštite na radu. Navedenim izmjenama bi se obezbjedilo da članovi komisije zaista budu kvalitetni stručnjaci čime bi komisija dobila neophodni autoritet.

III PRIMJEDBE NA PRAVILNIK O NAČINU I UVJETIMA OBAVLJANJA POSLOVA ZAŠTITE NA RADU KOD POSLODAVCA

Primjedbe na član 5.

U članu 5) stav 2. mijenja se i glasi:

2) U djelatnostima iz stava 1. ovog člana poslodavac koji zapošljava više od 30 radnika odredit će radnika za obavljanje poslova zaštite na radu, koji ima 5 godina radnog iskustava na poslovima zaštite na radu ili visoku stručnu spremu – VII stepen ili visoko obrazovanje prvog, drugog i trećeg Bolonjskog sistema studiranja iz grupacije tehničkih nauka, sa najmanje jednom godinom radnog iskustva u struci.

Stav 3. se briše.

Obrazloženje

Stavom 4. člana 33. Zakonom o zaštiti na radu (Službeni list FBiH 79/20) je definisano da poslodavac **može sam obavljati poslove zaštite na radu u djelatnostima trgovine, ugostiteljstva i turizma, finansijsko-tehničkih i poslovnih usluga, obrazovanja, nauke i informacija, zdravstvene i socijalne zaštite i u stambeno-komunalnim djelatnostima** ako zapošljava do 30 radnika te ako je internim aktom na osnovu procijene rizika utvrđeno da kod poslodavca nema poslova sa povišenim rizikom.

Stav 2. Člana 5. Pravilnika je u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti na radu. Pravilnikom se ne mogu derogirati odredbe Zakona. Prema predloženom rješenju npr. knjigovodstvene kuće koje imaju dva zaposlena od kojih je jedan vlasnik diplomirani ekonomista morao bi zaposliti osobu koja ispunjava uslove kako je definisano. Ovakvo rješenje će dovesti do opterećenja poslodavaca. Ono što je bitno napomenuti kao argument više da su u pitanju kompanije u kojima ne postoje poslovi sa povećanim rizikom.

Shodno navedenom predlažemo da se u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu definiše da poslodavac može sam obavljati te poslove.

U stavu dva predlažemo da se za poslodavce koji zapošljavaju preko 30 radnika a kod kojih je utvrđeno da ne postoje poslovi sa povećanim rizikom da odrede jednog radnika koji će obavljati te poslove, te se propisuju uslovi za tog radnika.

Predlažemo brisanje stava 3. Uslov jedana osoba za poslove zaštite na radu na svakih dodatnih 50 radnika kod poslodavca kako je definisano u prijedlogu je ogroman i nepotreban namet za poslodavca. Poslodavci će nepotrebno biti izloženi troškovima. Ne mogu se izjednačavati poslodavci kod **kojih ne postoje poslovi sa povećanim rizikom** sa poslodavcima koji imaju poslove sa rizikom.

Primjedbe koje smo dali su u potpunosti opravdane i na ovaj način poslodavci koji zapošljavaju do 30 radnika nemaju obavezu zaposliti radnika za obavljanje poslova zaštite na radu, a oni koji imaju preko 30 radnika imaju obavezu odrediti jednog radnika za obavljanje tih poslova a ne više radnika kako je to predloženo. Član 6. je svakako definisano da u nedostatku takvih radnika poslodavca može poslove povjeriti ovlaštenoj organizaciji. Dakle, u zavisnosti od uslova rada poslodavca može imati jednog radnika za zaštitu na radu ili poslove zaštite na radu povjeriti ovlaštenoj organizaciji za zaštitu na radu.

Ovakva rješenja su u većini zemalja u EU kao i u zemljama u regionu.

Primjedba na član 8.

U članu 8. stavovi 2. i 3. mijenjaju se i glase:

- (2) Radnik koji se određuje za poslove radnika za zaštitu na radu iz stava (1) ovog pravilnika dužan je ispunjavati uvijete definisane posebnim pravilnikom.
- (3) Broj radnika za zaštitu na radu zavisi od broja radnika i rizika koji su procijenom rizika utvrđeni na lokaciji, odnosno odvojenoj radnoj jedinici, s tim da je poslodavac obavezan na toj lokaciji, organizacionoj jedinici odrediti minimum jednog radnika za zaštitu na radu na svakih 500 radnika.”

Stav 4. se briše.

Obrazloženje

Članom 8. navedenog Pravilnika uređuje se organizacija poslova iz oblasti zaštite na radu kod poslodavca kod kojeg je procijenom rizika i internim aktom utvrđeno postojanje poslova sa uvećanim rizikom a u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu.

Dakle, ovim članom je definisano da poslove iz oblasti ZNR kod poslodavca obavlja jedan i više Radnika za zaštitu na radu, a onda stavom 3. istog člana da broj Radnika za zaštitu na radu zavisi od broja lokacija odvojenih radnih jedinica, opasnosti i rizika po zdravlje radnika s tim da je poslodavac obavezan imati najmanje jednog radnika Radnika za zaštitu na radu na svakih 30 radnika. Imajući u vidu obaveze Radnika za zaštitu na radu član 35. Zakona o zaštiti na radu smatramo da je angažovanje minimum jednog radnika na na svakih 30 radnika kod poslodavca kod koga su utvrđeni poslovi sa povišenim rizikom je prevelik namet za poslodavce koji neće doprinijeti unaprijeđenju sistema ZNR.

Prema predloženom rješenju velike kompanije kao što su npr. Arcelormittal, Natron-Hajat, Coca-Cola, Cementara Kakanj i dr. bi trebale imati oko 40 radnika zaštite na radu. Dakle ove kompanije bi trebale zaposliti dodatnih 40 radnika koji bi obavljali samo poslove zaštite na radu. Veom aje važno napomenuti činjenicu da radnici za zaštitu na radu nisu proizvodni radnici i pitanje je da li će ove kompanije moći podnijeti nova opterećenja i prihvatiti ovakve uslove jer se značajno smanjuje njihova konkurentnost na tržištu.

Stav 4. ovog člana kojim je poslodavcu ostavljena mogućnost organizovanja stručne službe za poslove iz oblasti zaštite na radu je nejasan jer niti pravilnikom, niti Zakonom nije definisan pojam službe, uslovi za formiranje službe, ovlaštenja, obaveze i odgovornosti. Tako da se taj dio ne može komentarisati niti sa aspekta finansijskog nameta poslodavcu niti sa aspekta postizanja željenih standarda iz oblasti ZNR.

Stoga predlažemo izmjenu stavova 2. i 3. člana 8. na način kako smo predložili. Slična rješenja su u zakonodavstvima EU uključujući i Hrvatsku koja ima puno povoljnije rješenje, a koja je svoje zakonodavstvo uskladila sa EU.